

İKV BİLGİ NOTU

2022 AB ADALET PUAN TABLOSU: ADALET SİSTEMLERİNİ İZLEMENİN 10'UNCU YILI

Nagehan Nur Uysal, İKV Uzman Yardımcısı

Avrupa Komisyonu, Üye Devletlerdeki adalet sistemlerinin verimliliğini, niteliğini ve bağımsızlığını karşılaştırmalı olarak verilerle ortaya koyan 2022 AB Adalet Puan Tablosu'nun 10'uncusunu yayımladı. Puan Tablosu'nda bu yıl ilk kez, adalet sistemlerinin verimliliği konusunun yanı sıra COVID-19 salgını sebebiyle engelli bireylerin adaletle erişimiyle ilgili veriler de bulunuyor.

AB Adalet Puan Tablosu, üye ülkelerin adalet sistemleri hakkında oldukça önemli bilgiler vererek nelere odaklanılması gerektiğine dair bir sorgulama alanı oluşturuyor. Geçen yıldan bu yıla yargı bağımsızlığında oluşan tahribatlar kamuoyunda endişe verici bir durum yarattı. Hukukun üstünlüğünün korunmasını temel misyon edinmiş AB için yargı sistemindeki güveni yeniden tesis etmek oldukça önemli. Bu sürece katkı sunacak AB Adalet Puan Tablosu, belirli iyileştirme fırsatları sunarken, adalet sistemlerine yönelik risklerin ele alınmasına objektif ve nitelikli verilerle katkı sağlıyor.

AB Adalet Puan Tablosu'nun Önemli Bulguları

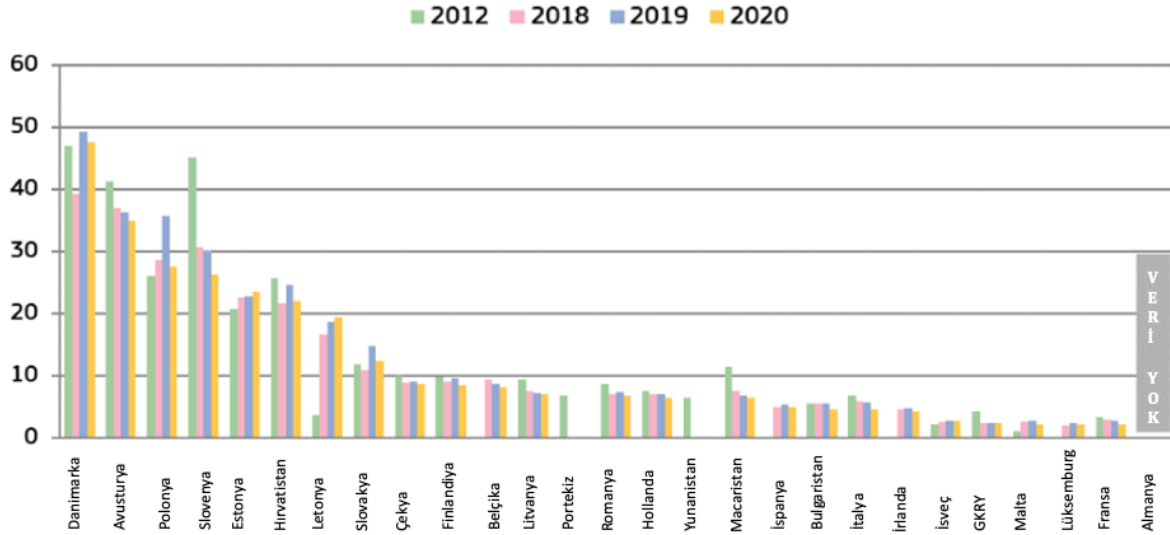
- Adalet Sistemlerinin Dijitalleştirilmesinde İyileştirme Alanı
- Engelli Bireylerin Adaletle Erişimlerinin Değişen Dereceleri
- Yatırımcı Güvenini Artırmak İçin Yerinde Garantiler

2022 Puan Tablosu'nda COVID-19 salgınının etkileri hesaba katılarak adaletle sürekli ve kolay erişimin garanti altına alınması konusuna vurgu yapılıyor. Üye Devletlerin bu husustaki revizyon ve reformlarının hızlandırılması gerektiğine değiniliyor. Üye Devletlerin bazılarında bu alandaki iyileştirmelerde yeterli ivmenin sağlanamadığı görülüyor. Aynı zamanda, engelli bireyler için tüm Üye Devletlerin birtakım ulusal düzenlemeleri olmasına rağmen, sadece yarısı talep üzerine işaret dili gibi imkanlar sunuyor. Öte yandan, yargı bağımsızlığı konusundaki olumsuzluklar devam ediyor. Örneğin, 14 üye ülkede halkın yargı bağımsızlığı algısı azalmış durumda. Bir diğer önemli bulgu, yatırımcıların daha güvenli bir ortamda yatırım yapabilmeleri için idari açıdan kendilerine bu güveni sağlayabilecek, yasal haklarını koruyabileceklerini ve yatırımlarının güvende olduklarını hissettirecek verileri de içeriyor. İdari alanda

gerçekleşmeyen durumlardan oluşan kayıplarda yatırımcıların zararlarının maddi karşılığı için önlemler alınıyor.¹

AB Üye Devletlerine 2012, 2018-2020 Yıllarında Gelen Hukuk, Ticari, İdari ve Diğer Dava Sayısı (100 kişi başına)

Kaynak: Avrupa Komisyonu (2022), 2022 AB Adalet Puan Tablosu.

Yukarıdaki grafikten anlaşılacağı üzere, 2012 yılında birçok AB ülkelerine gelen dava sayıları yüksek iken, takip eden yıllarda azalmalar görülüyor. Özellikle Slovenya ve Macaristan'da 2012 ve 2020 yılları arasındaki farkın oldukça fazla olduğu görülüyor. Yıllar arasındaki durumun diğerlerine göre daha değişken olduğu ülkeler de mevcut. İsveç, Malta, Lüksemburg gibi ülkelerde ise yıllar arasında büyük bir fark görülüyor. Grafik, üye ülkelerin ulusal adalet sistemlerinde dava yüklerinin tahminin yapılmasına bir kanıt oluşturuyor. Aynı zamanda, üye ülkelerin kendi aralarındaki farklılıkları da sunuyor.

Veriler Nelere İşaret Ediyor?

10 yıldır, Komisyon tarafından toplanan verilerin son döneminde yargı bağımsızlığına ilişkin hususlarda hukukun üstünlüğüne odaklanmak önem arz ediyor. Adalet erişimin küresel salgınla birlikte dijitalleşme çerçevesinde gelişme göstermesine vurgu yapılıyor. Üye Devletlere özgü niteliksel analizler sunan puan tablosu, ulusal adalet sistemlerinin bağımsızlığı ve verimliliği konusunda yine Üye Devletler için bir yol haritası oluşturuyor.

¹ European Commission (2022), "EU Justice Scoreboard 2022: ten years of monitoring the effectiveness of justice systems", https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_3146 (Erişim Tarihi: 24.05.2022).

Zor koşullarla karşı karşıya kalınan son yıllarda dahi AB ülkelerinin adalet sistemleri gelişme gösterdi. Öte yandan, vatandaşların ulusal hukuk sistemlerine güvenini tam olarak sağlamak için var olan sorunların giderilmesi gerekiyor ve bu durum da bazı Üye Devletlerin sorumluluklarına işaret ediyor. 2022 AB Adalet Puan Tablosu, tüm bu eksikliklerin belirlenmesine yardımcı olurken, olumlu eğilimler hakkında da bilgi veriyor. Bu yıl da AB ve üye ülkelerinin adalet sistemlerini iyileştirmeye ve hukukun üstünlüğünü korumaya istekli olduğu görülüyor. Ülkelerin birbirlerinden öğrendikleri verilerin paylaşımının devam etmesi ve bu durumun da AB içerisinde gelişmeyi destekleyici bir dayanışma yaratması, hukukun üstünlüğünün korunmasında ve ilerletilmesinde teşvik edici oluyor.²

² European Commission (2022), "The 2022 EU Justice Scoreboard", https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/eu_justice_scoreboard_2022.pdf (Erişim Tarihi: 25.05.2022).